

Zvíkovec

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Rokycany

Nadmořská výška: 323 m n. m.

Počet obyvatel: 198

Adresa URL: www.zvikovec.cz

Okres: Rokycany

GPS souřadnice: 49.954078N, 13.688537E

První pís. zmínka: 1229 (795 let)

PSČ: 338 08

Historie obce Zvíkovec

Nejstarší zpráva o vsi Zvíkovci je z roku 1229, kdy se připomínají bratři Vicemil, Vlček a Jindřich ze Zvíkovce. Roku 1263 je ve Zvíkovci uváděn Bozděch, předek vladyků z Bělbožic, Dubjan, Milíčova, Ptyče a Slatiny. Z roku 1327 pochází zápis o Bozděchovi mladším ze Slatiny na Zvíkovci. Další zmínky o vsi pocházejí z let 1363-1387, kdy byl jejím držitelem Beneš z Chrástu. V letech 1406-1423 se tu připomíná horlivý přívrženec císaře Zikmunda, Bozděchův vnuk, Ondřej Špalek ze Slatiny. Roku 1416 ve Zvíkovci zemřel Petr Milíčovec z Milíčova, bratranec Ondřeje Špalka, který byl ve službách Václava IV. - purkrabním hradu MOST. V roce 1437 je na Zvíkovci zmiňován Janek z Dubjan, se svou manželkou Markétou z Křesína a od druhé pol. 15. stol. Zvíkovští z Brodů. V květnu 1425 Táboři a Sirotci dobývali Libštejn, poplenili Dubjany, Chříč a snad i Zvíkovec. O středověké podobě vesnice se nedochovaly žádné zprávy.

Rytíři z Brodu, zvaní také Zvíkoveckými z Brodu, přikoupili v 16. stol. Chlum, spojili ho se Zvíkovcem, a podle zápisu z roku 1543 v Obnovených zemských deskách Linhart Zvíkovecký z Brodu "vložil sobě statek po otci zděděný s městečkem, grunty i s činžemi na Chlumě a v Slatině, a se vším co tu měl, s pivovarem a kostelem ve Zvíkovci". Roku 1595 se ujal dědictví poslední mužský potomek tohoto roku Bohuslav. Po jeho smrti postoupila majetek jeho dcera svému manželovi, pánu z Kokořova. Křištov Kokořovec z Kokořova roku 1601 prodal Václavu Varleichovi z Budna městečko Zvíkovec se zámkem, ves Chlum, jednoho poddaného ve vsi Hliněč, a ve vsi Prašný újezd pustý grunt s dvorem, ovčínem, polmi, lukami, řekou, mlýnem, pivovarem a třemi lesy. Václav Varleich, zavilý odpůrce Ferdinanda II., se po porážce stavovského povstání zachránil před popravou útekem do ciziny. Jeho statky byly prodány následujícího roku za nízkou cenu katolickému pánovi Václavu Heraklivci z Kumburka a z Blíziva. Tehdy nastaly pro poddané zlé časy. Robota byla zvyšována i za nového majitele Viléma, hraběte Klenovského z Janovic, který zvíkovecký majetek odevzdal své dceři Eufrosině, provdané za Adama Tejšovského, pána na Chříči.

Třicetiletá válka postihla Zvíkovec jako jiná města a vesnice v Čechách. Roku 1623 zde byla provedena za přítomnosti vojska násilná protireformace. Druhou postní nedělí roku 1624 Švédové přepadli Zvíkovec, městečko vydrancovali, vypálili a zpustošili tak, že po svém novém obnovení poklesl na pouhou vesnici, a od té doby se připomíná již jen jako "vypálené městečko s kostelem". Dokladem toho je i odevzdávací listina pro Mikuláše Brauna z Miřetic, kde čteme, že zámek i městečko i chrám jsou ohněm velmi popálené a pobořené. Po smrti Mikuláše Brounaz Mitěřic a jeho manželky připadl Chlum jejich synovi Františkovi, Zvíkovec Mikuláši. Od roku 1701, kdy František zemřel, byl Chlum znovu připojen ke Zvíkovci. Za vlády Karla VI. roku 1731 prodal Mikuláš Braun Zvíkovec a Chlum "s dílem pivovaru v Prašném Újezdě, masnými krámy, s kameným mlýnem na řece, s dílem řeky a rybářstvím na ní", jak dosvědčují

archivní doklady, FrantiškuLadislavu Neschlingerovi z Selchengrabenu. Za jedenáct let Neschlinger prodal vše Františce Rabenhauptové ze Suché, která s velkým nákladem přebudovala roku 1753 zámek a odkázala Zvíkovec s Chludem Anně Marii z Vydří. Nová majitelka však hned za rok prodala dědictví Františku Josefu Kinskému, dědičnému hofmistrovi Českého království. Jeho nástupce Josef odkoupil odpražskéhořádu servitů část lesa u Chlumu a připojil ho ke Zvíkovci.

Nevolnický patent vydaný Josefem II. ulevil jistě poddaným zvíkovského panství, ale nemáme zprávy, kolik osob se z obce vystěhovalo. Ještě za vlády Josefa II. byl Zvíkovec prodán Prokopu Hartmanovi z Klarsteina, který ze svých velkých plánů uskutečnil jen přístavbu druhého patra zámku. Nespokojen s výnosem zvíkovského panství prodal jej Antonínu Sánovcovi. Ale ani ten nebyl dlouho majitelem a prodal Zvíkovec svobodnému pánu z Rummerkirchenu na Prašném Újezdě, který připojil ke Zvíkovci rozsáhlý a dobrý les Bolovec. Nový majitel František Hildprant z Othenhausenu "zbrusu nový dvůr na Chlumě postavil, který ve vsi dříve stával, na kterém místě nyní domky stojí". 22.srpna 1809 prodal opět zvíkovec, a to za 285 000 zlatých JUDr. Matěji rytíři Kalinovi z Jathensteinu a - podle Drachovského - horlivému příteli starožitností a památek země České.

Kalina byl skutečně pilným archeologem a jeho dílo Bohmnes heindsche Opferplatze, Graber und Alrerthumer, vydané roku 1836, svědčí o jeho obětavosti. Na 40 stránkách popisuje archeologické nálezy v okolí Zvíkovce a dochází k názoru, že původnímu Zvíkovci patřil dvůr hamouz, který byl ve starších dobách ještě samostatným a jiného jména. Kalina byl však také dobrým pokrokovým hospodářem, neboť - jak zaznamenává kronikář - "nad Dolskou loukou stráně okolní, rokel k Podmoklům a ke zvíkovskému mlýnu 18ti tisíci ovocnými stromky vysázení rozkázal". dále roku 1824-25 dal postavit nový dvůr Sádka, obnovil zrušený Chlumský rybník, rozmnožoval chov skotu a na svých statcích začal sázet lepší druh brambor a sázet jetel. Postavil sušárnu na ovoce a zavedl ponocné ve Zvíkovci a Chlumu, kterýmž "troubu rohové koupil". Dal zrušit mokřý hřbitov pod Lyscem a za ovčínem směrem k Podmoklům zbudoval nový hřbitov, uprostřed něhož je dodnes jeho hrobka. Jeho jméno připomíná jím založená nová část Zvíkovce - Kalinova ves. Přes všechny tyto zásluhy zůstal Kalina německým šovinistou. Udal svého přítele a spolupracovníka, zvíkovského faráře, Krolmuse arcibiskupské kozistoři, že šíří mezi lidmi vlastenecké názory. Krolmus, osvícený vlastenecký kněz, byl přeložen a záhy předčasně penzionován.

Roku 1888 byl otevřen nový c.k. poštovní úřad, který jednou denně spojoval Zvíkovec s Terešovem. Kalinovi potomci prodali Zvíkovec 4.10.1894 se vším příslušenstvím a celým inventářem Františku H. Kindlovi, pražskému staviteli, za 300 000 zlatých. Nový majitel dal nákladně opravit všechny čtyři poplužní dvory - Zvíkovec, Sádka, Hamouz, Chlum. Jeho dcera se provdala za poručíka Jirzu. Ten byl špatným hospodářem a byl nucen již roku 1905 Zvíkovec prodat. Nový majitel, pruský Polák Grabovský (vlastnil také současně Chříč se 14 dvory) také kvůli dluhům odprodal dvůr Sádka za 106 000,- K Janu Jiříčkovi, obchodníku a statkáři z Přední Ždírnice u Nové Paky. Zvíkovec byl prodán v exekuční dražbě za 650 000,- KF. Rudolfovi, vídeňskému průmyslníkovi. Snahou Rudolfa bylo vystavět drůbežárnu na umělý chov slepic, zvíkovský ovčín přestavěl na stáj pro 200 krav a postavil i moderní mlékárnu a lednici.

První světová válka finančně zničila i Rudolfa, který velkostatek prodal Hedvice Pelikánové. Ta ho roku 1924 prodala Janu Hofmanovi. Jako majitelé Zvíkovce a okolních statků se ještě vystřídali František Dubenus, Matěj Jílek, Josef Melichar. Posledním majitelem zbytku Chlumu a Zvíkovce byl pražský advokát Karel Růžička.

Po 2. světové válce byl Zvíkovec znárodněn a zámek sloužil jako rekreační objekt ministerstva zemědělství. Po roce 1991 byl zámek s pozemky vrácen potomkům posledního majitele Karla Růžičky. V současné době ho vlastní společně jeho vnuk a vnučka. V první a druhé sv. válce Zvíkovec zaplatil také svou krvavou daň, jak svědčí jména na pomníku padlých před bývalou školou a záznamy v pamětních knihách.

V roce 1930 se zvíkovečtí a celé okolí zúčastnilo slavnostního otevření nového mostu přes řeku. Starosty obce v období první republiky byli František Machek, František Hendrych, Alois Veselý a Josef Opatrný. Hospodářská krize zasáhla i zvíkovecké občany.

Po druhé sv. válce někteří občané odešli do pohraničí. Ti, co zůstali, ze všech sil pracovali na zlepšení hospodářského i společenského života. Jako předsedové národního výboru v těch letech pracovali Josef Rejšek, Rudolf Hendrych, Josef Cipl, František Hůla, Adolf Haut, Vilém Opatrný, Marie Ciplová a Václav Machek.

Pak byl Zvíkovec připojen pod MNV Podmokly, v němž bylo pouze několik zástupců. Po demokratických volbách v roce 1990 se na místě starosty v obnoveném samostatném obecním zastupitelstvu vystřídali pan Jaroslav Rédl a Pavel Cajthaml, pod jejichž vedením se podařilo vykonat mnohé pro zvelebení obce i snadnější život občanů.

V roce 2008 dne 10. listopadu byla obec Zvíkovec znovu povýšena na městečko a získala status městys.

